

JADWIGA ADAMCZYK

Raportowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

<https://doi.org/10.33141/po.2013.04.02>

Przeгляд Organizacji, Nr 4 (879), 2013, ss. 8-13

www.przeглядorganizacji.pl

©Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK)

Wprowadzenie

Sołeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw można interpretować jako zobowiązanie do transparentnego i etycznego prowadzenia działalności, według zasad zrównoważonego rozwoju, w dążeniu do dobrobytu społecznego, uwzględniając oczekiwania interesariuszy zgodnie z prawem i normami zachowania. Społeczna odpowiedzialność zgodnie z definicją Komisji Europejskiej to dobrowolne uwzględnianie przez przedsiębiorstwo zagadnień społecznych i ekologicznych w działalności gospodarczej, wychodzące poza wymogi prawne i zobowiązania wynikające z umów [http://ec.europa.eu/employment_social/soc-dial/csr/greenpaper.htm, 2001, s. 6-21.]

Zainteresowanie przedsiębiorstw społeczną odpowiedzialnością w ostatnim czasie wzrasta. Przedsiębiorstwa deklarują prowadzenie działalności zgodnie z zasadami CSR (*corporate social responsibility*). W praktyce często jednak odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw utożsamiana jest z działalnością filantropijną i udziałem w akcjach pomocy charytatywnej. Zaangażowanie przedsiębiorstw w działalność społeczną stało się okazją do kształtowania reputacji firmy i dobrego postrzeżenia w opinii publicznej.

Wiele przedsiębiorstw w trosce o reputację opracowuje i podaje do publicznej wiadomości kodeksy postępowania, w których określone są wartości i zasady postępowania w praktyce. Jednakże coraz częściej same deklaracje nie wystarczają. Interesariusze, opinia publiczna oczekują gwarancji, że deklarowane zasady są przestrzegane. Dla zapewnienia prawidłowej i przejrzystej realizacji społecznej odpowiedzialności na różnych

poziomach funkcjonowania przedsiębiorstw podjęto starania odnośnie oceny działań w tym zakresie. Przedsiębiorstwa, chcąc sprostać oczekiwaniom interesariuszy, wdrażają zasady CSR i publikują raporty społeczne.

Celem artykułu jest przedstawienie najważniejszych propozycji i inicjatyw w zakresie wdrażania i oceny CSR. Szczegółowej analizie poddano wytyczne GRI odnośnie pomiaru i przygotowania raportu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw wymaga pomiaru i oceny jej realizacji, do czego służą systemy raportowania. Przykłady międzynarodowe pokazują, że dobrze przygotowany i przeprowadzony proces raportowania CSR przyczynia się do rozwoju dobrych praktyk biznesowych oraz dostarcza firmie informacji zwrotnych od najważniejszych grup interesariuszy. Dla przedsiębiorstw, w których CSR jest włączona w proces zarządzania, raportowanie staje się elementem strategii społecznej odpowiedzialności. Raport CSR stanowi równocześnie kluczowy element budowy wiarygodności firmy wśród interesariuszy. Dzięki procesowi raportowania i publikowania raportów CSR, przedsiębiorstwa skuteczniej przewidują i reagują na zmiany w otoczeniu oraz informują o nich kluczowych interesariuszy.

Inicjatywy raportowania społecznego

Pierwsze raporty społeczne wprowadzono w 1972 r. w Niemczech, co zapoczątkowało publikowanie informacji na temat efektów społecznych funkcjonowania przedsiębiorstw. Dosta-

wały one informacji głównie w zakresie wydatków przedsiębiorstwa na cele społeczne i ekologiczne. Raporty te nie dokonywały rozróżnienia między działaniami wymuszonymi prawem a dobrowolnymi, co służyło kreowaniu wizerunku przedsiębiorstwa.

Podobną rolę odegrały raporty społeczne wprowadzone we Francji w 1977 r. Prawo nałożyło wymóg sporządzania corocznie raportów społecznych przez wszystkie przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 300 pracowników. Raport społeczny składał się z zestawu wskaźników dotyczących nakładów, działań i efektów funkcjonowania przedsiębiorstwa. Metodologia i wiarygodność raportów społecznych były przedmiotem prac wielu zespołów, co doprowadziło do przyjęcia wspólnych standardów. W celu ujednolicenia dostarczanych informacji niektóre kraje europejskie wprowadziły w tym zakresie obowiązek (np. Niemcy, Francja, Hiszpania).

Ujawnianie społecznej działalności jest bardziej zaawansowane w Europie z powodu zaangażowania zarówno państw członkowskich, jak i samych przedsiębiorstw¹.

W Wielkiej Brytanii założona została w 1982 r. organizacja BiTC (Business in The Community) skupiająca firmy, które zobowiązały się do realizacji odpowiedzialnego biznesu na rzecz społeczeństw [Halley, 2007].

Międzynarodowe działania w zakresie raportowania CSR

Informowanie o społecznym zaangażowaniu przedsiębiorstw staje się bardzo popularne, mimo że nie ma w tym zakresie obowiązku. Wiele przedsiębiorstw zwiększa zakres infor-

macji o dobrowolne ujawnienia, aby dać pełniejszy obraz działania. Coraz więcej przedsiębiorstw publikuje informacje odnośnie podejmowania społecznej odpowiedzialności. Ponieważ nie ma wymagań prawnych dotyczących przygotowania i ujawniania informacji w zakresie CSR, istnieje dowolność w zakresie ilości, szczegółowości i formy prezentowanych

danych. Punktem odniesienia w doborze zasad, obszarów oceny i raportowania CSR stają się standardy i wytyczne (tab.1).

Spośród propozycji standardów w zakresie wdrażania CSR największą popularność w ostatnim czasie zyskuje ISO 26000 [Adamczyk, 2011, s. 22-26]. Natomiast raportowanie społecznej od-

powiedzialności opiera się na wykorzystaniu: Wytycznych OECD, Programu Global Compact, a przede wszystkim Wytycznych GRI.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD opracowała w 1976 roku Wytyczne dla przedsiębiorstw, zalecając transparentną politykę informacyjną w zakresie działalności badawczo-rozwojowej, a także w zakresie polityki fiskalnej, ekologicznej, konkurencyjności, praw pracowniczych i konsumenckich. Wytyczne te stanowią próbę wskazania kierunków działań wobec wymagań legislacyjnych obowiązujących w krajach działania korporacji międzynarodowych. Wytyczne są aktualizowane z uwagi na zmiany zachodzące na rynkach międzynarodowych i wprowadzane sukcesywnie w poszczególnych państwach [www.oecd.org].

Wytyczne OECD zawierają zalecenia dla przedsiębiorstw wielonarodowych odnośnie jawności informacji, zatrudnienia i stosunków pracy, ochrony środowiska, zwalczania korupcji, ochrony interesów konsumenta, nauki i technologii, ochrony konkurencji oraz podatków. Przedsiębiorstwa są zachęcane do udostępniania wiarygodnych informacji dotyczących prowadzonej działalności, sytuacji finansowej i rozwiązywania problemów społecznych. Wytyczne OECD służą także do procesu raportowania CSR przez przedsiębiorstwa wielonarodowe.

W 2000 roku z inicjatywy sekretarza generalnego ONZ Kofi Annana powstał program *Global Compact*, zawierający katalog dobrych praktyk, opartych na dziesięciu uniwersalnych zasadach (tab. 2), wynikających z Deklaracji Praw Człowieka, Karty Praw Podstawowych Międzynarodowej Organizacji Pracy, a także rekomendacji AGENDY 21 [Agenda 21, 1992]. Akces przedsiębiorstwa do *Global Compact* polega na respektowaniu zasad społecznej odpowiedzialności [http://www.unglobalcompact.org.pl].

Przyjęcie zasad *Global Compact* przez przedsiębiorstwo jest dobrowolne. Procedura przystąpienia do programu przebiega następująco:

1. Dyrektor przedsiębiorstwa za zgodą zarządu wysłał do sekretarza generalnego ONZ pismo wyrażające przyjęcie zasad.

Tab. 1. Standardy i wytyczne procesu raportowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

Standardy	Wytyczne
SA8000 (Social Accountability) Celem standardu jest weryfikacja i doskonalenie warunków pracy zgodnie z zasadami CSR.	Wytyczne OECD Zalecenia dla przedsiębiorstw wielonarodowych w zakresie odpowiedzialnego postępowania w prowadzeniu działalności gospodarczej.
AA1000 (Account Ability) Celem standardu jest kształtowanie społecznej odpowiedzialności, przeprowadzenie audytu etycznego i opracowanie raportu społecznego.	Program Global Compact Katalog dobrych praktyk oparty na dziesięciu uniwersalnych zasadach CSR.
ISO 26000 (Social Responsibility) Przewodnik do podejmowania działań w ramach społecznej odpowiedzialności na rzecz zrównoważonego rozwoju i dobrobytu społeczeństwa.	Wytyczne GRI (Global Reporting Initiative) Przewodnik do opracowania raportów zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie własne.

Tab.2. Podstawowe zasady społecznej odpowiedzialności w programie Global Compact

Zasady Global Compact
<u>PRAWA CZŁOWIEKA</u>
1. Wspieranie i przestrzeganie praw człowieka przyjętych przez międzynarodową społeczność
2. Eliminacja wszystkich przypadków łamania praw człowieka przez przedsiębiorstwo
<u>STANDARDY PRACY</u>
3. Poszanowanie wolności stowarzyszenia się
4. Eliminacja wszelkich form pracy przymusowej
5. Zniesienie pracy dzieci
6. Likwidowanie dyskryminacji w zatrudnieniu
<u>ŚRODOWISKO</u>
7. Zapobiegawcze podejście do ochrony środowiska
8. Promowanie podejmowania ekologicznej odpowiedzialności
9. Stosowanie i rozwijanie technologii przyjaznych dla środowiska
<u>KORUPCJA</u>
10. Przeciwdziałanie wszystkim formom korupcji, w tym wymuszeniom i łapówkarstwu

Źródło: <http://www.unglobalcompact.org>.

2. Przedsiębiorstwo wprowadza przyjęte zasady do strategii, kultury i działalności operacyjnej.
3. Zarząd publicznie popiera zasady i proces ich wdrożenia.
4. Przedsiębiorstwo przedstawia roczny raport z wdrożenia zasad.

Jeżeli przedsiębiorstwo nie przedstawi raportu z wdrożenia zasad i nie wyjaśni przyczyn tego faktu, to dobrowolne jego przystąpienie do programu zostanie wycofane.

Wszystkie przedstawione zalecenia, zasady i wytyczne mają charakter ogólny, trudny do zoperacjonalizowania. Dlatego podjęte zostały dalsze prace nad opracowaniem kryteriów, procedur i metod oceny społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Do podstawowych systemów raportowania CSR należą wytyczne do raportowania zrównoważonego rozwoju Global Reporting Initiative (GRI). GRI powstały w 1997 roku jako wspólny projekt trzech organizacji: Coalition for Environmentally Responsible Economies, Instytutu Tellus i Programu Ochrony Środowiska ONZ. Obecnie GRI jest niezależną organizacją z siedzibą w Amsterdamie. Pierwsze wytyczne GRI wydane zostały w 2000 roku, w 2006 ukazała się trzecia wersja, tzw. G3, a w 2011 podjęto prace nad czwartą zintegrowaną wersją G4. Podstawowym założeniem wytycznych GRI jest transparentność w zakresie ujawniania efektów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych jako fundamentalny składnik efektywnych relacji z interesariuszami, decyzji inwestycyjnych i innych zachowań rynkowych [GRI, 2006].

Wytyczne GRI w raportowaniu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

elem raportowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw według GRI jest mierzenie, ujawnianie wyników ekonomicznych, społecznych i ekologicznych oraz ponoszenie odpowiedzialności wobec wszystkich interesariuszy. Raportowanie społecznej odpowiedzialności często bywa używane zamiennie z raportowaniem zrównoważonego rozwoju. Wynika to z zależności obu koncepcji, gdyż podejmowanie spo-

łecznej odpowiedzialności przez przedsiębiorstwa przyczynia się do zrównoważonego rozwoju.

Istotą zrównoważonego rozwoju jest powiązanie rozwoju gospodarczego i społecznego z zapewnieniem dostępu do zasobów przyrody i jakością życia w czystym środowisku. Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwo uwzględnia interesy pracowników, dostawców, społeczności lokalnej oraz innych interesariuszy, dlatego wiąże się z odpowiedzialnością społeczną.

Podstawowe zasady raportowania według GRI określają sposób przedstawiania informacji związanych z realizacją zrównoważonego rozwoju. Podaje się w nich trzy typy znormalizowanej prezentacji informacji dotyczących:

- ▶ strategii i profilu organizacyjnego (spojrzenie na ideę zrównoważonego rozwoju z perspektywy przyjmowanej strategii),
- ▶ podejścia do zarządzania (podejście przedsiębiorstwa do wyników ekonomicznych, społecznych i środowiskowych),
- ▶ wskaźników wyników (proponuje się siedemdziesiąt dziewięć wskaźników oceny przedsiębiorstwa pod kątem realizacji zrównoważonego rozwoju).

Celem wytycznych GRI jest stworzenie ogólnie przyjętych ram dla raportowania ekonomicznych, społecznych i środowiskowych aspektów funkcjonowania organizacji dowolnego rozmiaru, sektora oraz o dowolnej lokalizacji.

Zawartość raportu GRI

lobal Reporting Initiative zawiera zasady raportowania, wytyczne do raportowania oraz standardowe informacje. Zasady raportowania mają na celu zapewnienie przejrzystości w ujawnieniu zagadnień i wskaźników w raporcie. Zasady GRI ujęte są w dwóch grupach:

1. Zasady określania zagadnień i wskaźników, które powinny być ujawnione w raporcie.
2. Zasady zapewnienia odpowiedniej jakości i właściwej prezentacji informacji.

W identyfikacji zagadnień i odpowiednich wskaźników korzysta się

z zasad: **istotności, uwzględniania interesariuszy i kontekstu zrównoważonego rozwoju**. W raportowaniu według GRI pojęcie istotności jest równie ważne jak w sprawozdawczości finansowej. Określenie istotności nie ogranicza się tylko do takich zagadnień, które mają znaczenie dla finansów organizacji, ale obejmuje analizę wpływu przedsiębiorstwa na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko. Ustalając istotność informacji bierze się pod uwagę zarówno czynniki wewnętrzne (np. misję, strategię), jak i zewnętrzne, czyli wpływ organizacji na interesariuszy i podmioty w łańcuchu wartości. Zasada istotności ma zastosowanie nie tylko przy wyborze zagadnień do raportu, ale również przy wyborze wskaźników wyników [GRI, 2003].

Wybierając, które zagadnienia są istotne, należy uwzględnić czynniki zewnętrzne, np. [www.pwc.pl]:

- ▶ główne aspekty zrównoważonego rozwoju oraz wskaźniki wymienione przez interesariuszy,
- ▶ główne problemy i wyzwania sektorowe wskazane przez konkurencję i inne podmioty z danej branży,
- ▶ stosowane prawa, regulacje i umowy międzynarodowe ważne dla organizacji i interesariuszy,
- ▶ możliwe do oszacowania wpływy, ryzyka i szanse.

Wybierając zagadnienia, które są istotne, należy uwzględnić czynniki wewnętrzne, np.:

- ▶ główne wartości, polityki, strategie, systemy zarządzania oraz cele organizacji,
- ▶ oczekiwania podstawowych grup interesariuszy (np. pracowników, udziałowców, dostawców),
- ▶ istnienie ryzyk działalności,
- ▶ kluczowe czynniki sukcesu organizacji,
- ▶ podstawowe kompetencje organizacji w zakresie zrównoważonego rozwoju.

W ocenie czynników zewnętrznych należy uwzględnić te, które są powszechnie podnoszone przez środowiska eksperckie lub zostały zidentyfikowane przy ocenie wpływu przedsiębiorstwa lub jego produktów na otoczenie (np. wyniki oceny cyklu życia wyrobów LCA).

Zasada istotności ma zastosowanie nie tylko przy wyborze zagadnień do raportowania, ale także przy wyborze wskaźników oceny wyników, uwzględniając różne poziomy kompleksowości i szczegółowości danych. W ocenie czynników zewnętrznych istotne znaczenie mają zagadnienia wskazywane przez interesariuszy lub szersze oczekiwania społeczne.

Raportowanie powinno zachować zasadę uwzględniania wszystkich interesariuszy. Organizacja przygotowująca raport powinna zdefiniować na początku swoich interesariuszy. Interesariuszami są podmioty lub osoby, na które działalność przedsiębiorstwa lub jego produkty mają istotny wpływ oraz których działania mogą mieć wpływ na zdolność organizacji dla skutecznej realizacji strategii i osiągnięcia celów [Adamczyk, 2009, s. 77-83]. Do interesariuszy należą będą podmioty i osoby, dla których funkcjonowanie przedsiębiorstwa jest szczególnie ważne (np. pracownicy, udziałowcy, dostawcy) oraz podmioty zewnętrzne (np. klienci, społeczność lokalna). Oczekiwania interesariuszy stanowią punkt odniesienia wielu decyzji przedsiębiorstwa, które powinny być uwzględnione w procesie przygotowania raportu. Dotyczą one zakresu, zasięgu i stosowania wskaźników oraz ich weryfikacji. Oczekiwania, a nawet roszczenia niektórych grup interesariuszy muszą uwzględniać oczekiwania ogółu interesariuszy. Rozpoznanie oczekiwań interesariuszy służy różne formy angażowania interesariuszy w działalność przedsiębiorstwa. Proces angażowania interesariuszy musi być uwzględniony w raporcie. Organizacja raportująca powinna udokumentować przyjęty sposób angażowania interesariuszy i jego wpływ na zawartość raportu i realizację zrównoważonego rozwoju.

Raport przygotowany według GRI powinien prezentować wyniki organizacji w szerszym kontekście zrównoważonego rozwoju. Raport powinien dać odpowiedź: czy organizacja przyczynia się do polepszenia lub pogorszenia efektów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych na szczeblu lokalnym, regionalnym i globalnym. Dlatego wyniki środowiskowe powinny być przedstawione w odniesieniu do limitów wykorzystania

zasobów i poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń. Z kolei informacje dotyczące płac i świadczeń dodatkowych w relacji do krajowej płacy minimalnej i średniego poziomu wynagrodzeń.

Raport uznaje się za kompleksowy, jeżeli:

- ▶ został opracowany z uwzględnieniem całego łańcucha wartości w ramach cyklu życia produktu,
- ▶ obejmuje wszystkich interesariuszy,
- ▶ zawiera istotne działania i zdarzenia,
- ▶ nie pomija żadnych ważnych informacji w zakresie ekonomicznych, społecznych i środowiskowych efektów.

Jakość raportu GRI

Do zasad zapewniających jakość raportu należy zaliczyć: **wyważenie, porównywalność, dokładność, terminowość, przejrzystość, wiarygodność**. Raport powinien zawierać informacje odzwierciedlające pozytywne i negatywne aspekty działalności, umożliwiając ocenę całościową przedsiębiorstwa. Nie można przedstawiać informacji w sposób wybiórczy, ale możliwie dobrze wyważoną ocenę wyników przedsiębiorstwa. Raport przygotowany zgodnie z zasadami GRI powinien:

- ▶ zawierać zarówno korzystne, jak i niekorzystne wyniki i problemy,
- ▶ umożliwić ocenę pozytywnych i negatywnych tendencji w czasie,
- ▶ przedstawić informacje stosownie do ich znaczenia.

Ważne jest przestrzeganie zasady porównywalności w przygotowaniu raportu. Informacje dotyczące wyników ekonomicznych, społecznych i środowiskowych powinny umożliwić ich porównanie do założonych celów, wyników z lat poprzednich oraz wyników innych organizacji (*benchmarking*). Zachowanie spójności metod oraz założeń przedstawiania informacji umożliwia ich porównywalność w czasie. Dla analizy porównawczej ważne są podawane wielkości bezwzględne (np. ilość odpadów w tonach), a nie tylko wskaźniki (np. odpado-wości produkcji).

Przedstawiane informacje powinny być w miarę możliwości dokładne i szczegółowe, aby były zrozumiałe dla najliczniejszej grupy interesariuszy. W raporcie powinien być zachowany optymalny poziom dokładności. Raport powinien zawierać:

- ▶ dane, które podlegały pomiarowi,
- ▶ techniki pomiaru danych i metody ustalenia wskaźników,
- ▶ opis przyjętych założeń i źródło potwierdzające ocenę jakościową.

Raporty powinny być sporządzane regularnie i zawierać aktualne wyniki. Terminowość dotyczy zarówno regularności publikacji raportów, jak i odstępu czasu od faktycznych zdarzeń opisanych w raporcie. Informacje zawarte w raporcie powinny być zrozumiałe i mieć przejrzystą formę. Raport powinien zawierać informacje o określonym poziomie szczegółowości, dla dobrego i łatwego wykorzystania przez interesariuszy. Poziom agregacji informacji nie może wpływać na ich ogólnikowość. Dlatego możliwość dotarcia do bardziej szczegółowych informacji poprzez odnośniki do źródeł danych wzmacnia wiarygodność raportu.

Zasada wiarygodności oznacza, że dane i informacje powinny zostać zebrane, przeanalizowane i upublicznione w taki sposób, aby umożliwić wewnętrznym lub zewnętrznym audytorom sprawdzenie ich rzetelności. Interesariusze muszą mieć pewność, że raport zawiera informacje i dane, które mogą być zweryfikowane przez podmioty zewnętrzne i istnieją oryginalne źródła danych.

Do raportowania zgodnego z GRI zachęcane są wszystkie organizacje (prywatne, publiczne) niezależnie od rozmiaru, sektora czy lokalizacji. Raport może przybierać różne formy prezentacji, np. strony internetowej lub wydruku papierowego, może być dokumentem samodzielnym lub częścią sprawozdania finansowego. Raport może być przygotowany na podstawie całości ramowych zasad raportowania GRI lub obejmować najważniejsze lub najprostsze obszary raportowania, natomiast pozostałe przedstawiać stopniowo, w późniejszym okresie.

W wytycznych GRI nie podano sposobów obliczania poszczególnych wskaźników, a jedynie wskazują, co powinno być mierzone. Raport GRI powinien zawierać [Oswald, 2009, s. 110]:

1. Wskaźniki ekonomiczne, np.: przychody, koszty operacyjne, wynagrodzenia pracownicze, darowizny i inne świadczenia na rzecz społeczności, niepodzielone zyski, wypłaty dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych.
2. Wskaźniki środowiskowe, np. procent materiałów pochodzących z recyklingu.
3. Wskaźniki społeczne, dotyczące:
  - a) zatrudnienia – np. struktura rad nadzorczych i pracowników pod względem płci, wieku itp.,
  - b) praw człowieka – np. liczba godzin przeznaczonych na szkolenia pracowników z prawa człowieka i odsetek przeszkolonych pracowników,
  - c) społeczeństwa – np. odsetek i liczba jednostek biznesowych poddanych analizie w zakresie korupcji,
  - d) odpowiedzialności za produkt – np. programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i kodeksów komunikacji marketingowej, reklamy, promocji i sponsoringu.

Przed zakończeniem przygotowania raportu i jego opublikowaniem przedsiębiorstwa powinny zadeklarować poziom aplikacji ramowych zasad GRI. Ma to na celu ocenę, w jakim stopniu wytyczne i ramowe zasady GRI zostały uwzględnione w raporcie. Poziomy aplikacji zostały oznaczone literami (C, B i A) według wzrastającego stopnia realizacji zasad GRI. Przedsiębiorstwa samodzielnie deklarują poziom aplikacji na podstawie samooceny realizacji zasad. Jednakże ocena ta wymaga akceptacji Organizacji GRI, co w opinii przedsiębiorstw jest dużym wyzwaniem.

Podsumowanie

 Wytyczne GRI uważane są za podstawowy przewodnik do przygotowania raportów społecznej odpowiedzialności przedsię-

biorstw. Wytyczne GRI mają wiele zalet, np.: ułatwiają porównania pomiędzy przedsiębiorstwami i okresami oceny, pozwalają na identyfikowanie i informowanie interesariuszy, stwarzają możliwość stopniowego wprowadzania kolejnych elementów sprawozdawczości.

Wskazywane są również wady wytycznych GRI, np.: nie są one instrumentem zarządzania, cechuje je nadmierna ogólnikowość, zawierają zbyt dużą liczbę wskaźników. Równocześnie elastyczność i dowolność w prezentacji wybranych informacji może służyć celowemu pomijaniu innych. Ponadto w procesie raportowania bardzo ważne jest poświęcenie wiarygodności raportu. Tymczasem raportowanie społecznej odpowiedzialności jest inicjatywą dobrowolną, nie wymaga zewnętrznego audytu. Według międzynarodowej ankiety przeprowadzonej przez KPMG w 2008 roku, tylko 40% z dwustu pięćdziesięciu największych firm, znajdujących się na liście Global Fortune, przeprowadziło zewnętrzny audyt raportu społecznego [Oswald, 2009, s. 112].

W Polsce proces raportowania społecznej odpowiedzialności systematycznie rozwija się, w latach 2007-2012 liczba raportów znacznie wzrosła. W 2012 roku opublikowano i zgłoszono do konkursu na najlepszy raport społeczny, zorganizowanego przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu, PwC i SGS, 28 raportów CSR. Wśród nagrodzonych firm znalazły się między innymi: Kompania Piwowarska SA, KGHM Polska Miedź SA oraz Nestle Polska [www.odpowiedzialnybiznes.pl]. Według wytycznych GRI zostało opracowanych 11 raportów z następującymi poziomami aplikacji: A (2 raporty), B (8 raportów) i C (1 raport). Raport jako forma komunikacji organizacji z otoczeniem wpływa na efektywność zarządzania przedsiębiorstwem, co z kolei jest najlepszą rekomendacją raportowania CSR.

Jeżeli społeczną odpowiedzialnością nie będą zainteresowani interesariusze, a szczególnie klienci, działania zgodne z zasadami CSR nie przełożą się na korzyści ekonomiczne. Upublicznianie raportów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw opracowanych według mierzalnych kryteriów, to pozytywny kierunek działań. Inicjatywę najlepszych

przedsiębiorstw wyróżnionych w konkursie raportów społecznych należy uznać za godną naśladowania. Pojawiające się dowody na opłacalność ekonomiczną podejmowania społecznej odpowiedzialności w zakresie wdrażania programów zrównoważonego rozwoju powinny sprzyjać upowszechnieniu procesu raportowania.

PROF. DR HAB. JADWIGA ADAMCZYK
Katedra Ekonomiki
i Organizacji Przedsiębiorstw
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

PRZYPIS

- ¹⁾ Na przykład wymóg ujawniania informacji finansowych dotyczy spółek giełdowych, ale na zasadach dobrowolności czyni to coraz więcej przedsiębiorstw.

BIBLIOGRAFIA

- [1] ADAMCZYK J., *Działania normalizacyjne w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, „Przegląd Organizacji” nr 12/2011.
- [2] ADAMCZYK J., *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw. Teoria i praktyka*, PWE, Warszawa 2009.
- [3] AGENDA 21, *UN Conference on Environment and Development*, 1992, www.sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf.
- [4] Forum Odpowiedzialnego Biznesu, www.odpowiedzialnybiznes.pl.
- [5] Global Reporting Initiative, *Sustainability Reporting Guidelines 2003*, www.gri.org.
- [6] Global Reporting Initiative, *Sustainability Reporting Guidelines 2006*, www.gri.org.
- [7] HALLEY D., *Odpowiedzialność biznesu w Wielkiej Brytanii*, w: *Raport Odpowiedzialny Biznes w Polsce 2006*, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa 2007, www.odpowiedzialnybiznes.pl.
- [8] <http://www.unglobalcompact.org.pl/>.

- [9] OECD, www.oecd.org.
- [10] OSWALD D., *Koncepcja odpowiedzialności biznesu w rachunkowości*, w: N.C. SMITH, G. LENSSEN (red.), *Odpowiedzialność biznesu. Teoria i praktyka*, Wyd. Studio EMKA, Warszawa 2009.
- [11] *Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility – Green Paper*, 2001, http://ec.europa.eu/employment_social/soc-dial/csr/greenpaper.htm.
- [12] www.pwc.pl
- [13] *Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych. Przegląd 2000. Wydanie polskie*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2000.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY REPORTING

SUMMARY

Enterprises' interest in the social responsibility has been recently on the increase. Enterprises declare conduction operations in accordance with the principles of CSR. Involvement of enterprises in social responsibility becomes an opportunity to shape the company's image. Corporate Social Responsibility requires the measurement and evaluation of its implementation. For this purpose reporting systems are applied. The article discusses the guidelines of the Global Reporting Initiative (GRI) which are the essential systems of CSR reporting. Special attention was paid to the GRI reporting framework for the content and quality of the report.

Key words: enterprises, reporting, social responsibility, sustainable development.

